

Nro. 45.

A' FELS. CSASZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Adólt Bétsből, Pénteken December 27. ik napján

1805. ik éltendőben. Library Cluj

B é t s .

Az itt most kijött Német Ujjságban ezeket olvassuk :

„A' múlt hétnek utóbbi és a' jelenvalónak elsőbb napjaiban is, mustráját tartotta *Napoleon* Császár a' *Schönbrunnal* általellenben fekvő hal-mokon és lapájokon a' Bétsben és Béts környéke-in kvártélyozó sereg' külömbküiömb Ofztályainak, a' melly mustráknak alkalmatosságokkal minden nap feles nép ment-ki Bétsből oda ezen nagy Hé-rosznak személyes láthatására. Mindenek megigéz-tetve tértenek az ő tekintete elöl vizsgálva, a' mely-ből a' leg nemesebb együgyüséggel és elfogó ba-táttsággal egygyesülve lévő nagy elme és méltó-

Y y

ság tündöklött izemeikbe. Gyakorta nyújtottak bé ő Felségének esedező leveleket is midőn a' mustrára kilavagolt, 's a' midőn ő Felsege sebes gallópban is mindenkor testörzőivel egyetemben megállapodni, és az esedezővel beszédbe eredni méltóztatott: Valahányszor szép seregeinél magát ő F.ge megmutatja, mindenkor így kiáltának fel ezek nagy örvendezéssel: *Eljen a' Császár!* (Hasonlóképpen szokott a' katonaság kompaniánként felkiáltani, midőn a' sereget maga előtt elmaschéroztatja ő F.ge.)

A' mi az eleségnek Magyar országról Béts-be való szállíttatását illeti, ezen dologban *Károly* ő Kir. Fő H. tzezségének jelenemléteben *János* ő Kir. Fő Hertzegsége egy levelet küldött ide e. h. 22-dikén *Sopronból*, 'a' melyben olyan tudósítást teszen, hogy ő F.ge. egy ezen hónap' 18-kán költ és hozzá érkezett Felseges parantsolat szerént, minden eleségnek, nemet szabadon fel fogja bocsátani, és hogy a' Szállítóok, a' kik ő Fő Hertzegségétől tartoznak palizust kérni, két országos t. i. a' *Leitha* mellett lévő *Brucki* és a' *Sopron* felé vivő, útakra igazíttatnak, a' mellyeken által bocsátatnak.

A' Nagy Szombathból jő t levelek jelentik, hogy a' múlt heteken néhány Orosz fegyverestsoportok folytatták légyen ott útjokat által haza felé.

A' Frantzia seregek *Laybachba* Nov. 15 ké-, *Trieftbe* 19 dikén, és *Klagenfurthba* 27 kén szállítottak bé.

Az itt fekvő Frantzia nagy armádia 6-dik tsapatjának 1-ső Osztályához tartozó Hadi Itélőszék, két katonára mondott szententziát itt Béts-

ben az *Alstergasse* nevű külső városban, kiknek egygyike egy fejrízemélyen való erőszakot tett, a' másik pedig azzal vádoltatott, hogy fegyveres kézzel puízitott volna. Az elsőre, kinek neve *Devigny*, rá bizonyosodván hogy az említett fejrízemélyen erőszakot tett, 12 esztendei vason való fogságra ítéltetett: a' másik pedig, *Delorme* nevű, minthogy a' Társasnak három tagjai mellette szollottak, bünösnek nem találtván, Regimentjéhez vizsza adatott. A' tett kárt azokközben mind kettejeknek meg kell fizetniük.

Posonból Deczember 24-kén.

Nagy része a' 12 ikben ide bészállott Frantzia leregnek, 20-ikban és 21-dikben katonai pompával és táborig muzsika szó mellett elútazott inét *Béts* felé. Még 5 Gyalog és 1 Lovas Regimentek vannak tsak itt, az elútazott Regimentekből itt hagyatott kevés kirendeltettekkel egyetemben.

Ezen hónap' 19-kén olyan parantsolattal érkezett ide egy rend kívül való Kurir, hogy a' békefélegén dolgozó Kongresszusra ide rendeltetett Cs. Kir. Frantzia, és Csász. 's Cs. Kir. Auftriai telyes hatalommal felruháztaott Ministereknek számokra szállások készittessenek, a' melly parantsolat azonnal pontosan telyesittetett is. A' Cs. és Cs. K. Követek u m Hertzeg *Lichtenstein János* és Gr. *Gyulay Ignác* Feldmarschallieutenant Urak, Statustitoknak *Hoppe* Urral és Generál - Adjutánsaikkal 's egyéb kísézőikkal egyetemben, 20 dikban meg érkeztenek, kik közzül az elsőnek a' Gróf Csáki Imre, a' másodiknak pedig a' Gróf Sza-

páry házak, rendeltettek szállásúl. Szombaton u. m. 21-ikben délután a' külső dolgokra ügyelő Fr. Csász. Minifter Talleyrand Perigord úr ö Excellen-tziája is megérkezett 10 Titoknakkal és hozzá tartozóival egyetemben, 's a' számára elkészítette Primási Hertzegi palotába szállott bé. Megérkezések után azonnal minnyájokhoz tiszteletből való Fr. Strázsák rendeltettek. Közönségesen az a' reménség táplál és vigasztal itt minden embe-reket, hogy a' mingyár tisztelt fő méltóságú Követ urak' elkezdett fáradozása kivánt békeffég által fog megkoronáztatni.

Az ezen hónap' 19-kétől fogva félbeizakasz-tatva vagy bézarattatva lévő postaútak mostaná-ban ismét megnyittattak, és a' levelek innen *Pos-sonból*, *Béts* és *Buda* felé már tegnapelőtt útra indittattak, tegnap pedig minden Bétsi és Budai hátra maradott posták *Umégérkeztek* ide.

N é m e t O r f z á g.

Hannövérából, Decz. 8-kán. Egy Orosz gya-logyságból álló fegyveres tsoport 16 Frantzia ha-di fogjokat hozott bé ide, a' kik *Hammeln* vára' környékin estek fogságra, a' melly annak alkalmatosságával történt, midön egy Fr. tsoport eleség-szerzés végett a' várból a' vidékre kijött volna. Verekedés is volt mint mondják ezen alkalmatos-sággal meg lehetős kemény, a' mellyben mind két részről estenek el és sebefledtenek-meg néhány emberek.

Magdeburgból Decz. 12-kén. Itt nagy ha-di készülétek szemléttetnek; a' vár' árka 85,000 palizadákkal (béásott gerendákkal) vétetik körül; a' bástyákra golyobisek bombik hordatnak - ki:

Lipziánál egy tartalék sereg formálódik. — A' *Bayraithi* Decz. 15-kén költ levelek szerént, a' *Würtzburgi* és *Bambergi* tartományokban egy 30 ezer *Frantziákból* és *Bavarusokból* álló sereg gyűl össze. — Az itt következő két tudósítások azonban közben mind ezek mellett a' háboruval fenyegetőző hírek mellett is a' békekéségnek édes reménységével biztatnak, t. i: —

Würzburg Decz. 14-kén. A' *Sakszon*ia szélékről érkezett leg újabb levelekben azt olvassuk, hogy a' *Thüringai* vidékekre bézállott *Pruszisus* sereg e. h. 11-kén olyan parantsolatot vett volna, hogy induljon vissza felé: a' katonaság' hadi zsoldja pedig Jan. 1-ső napjával a' békekéség mértékre fogna ismét vissza tétettetni. Megvalóságosulását ezen hírnek várni szükség.

Berlinből Decz. 12-kén. Kabinétumunkhoz tudósítás érkezett Bétsből *Grof Haugwitz*től, a' melly igen kedves. Ő Exc.ját kedvesen fogadta *Napoleon Császár* *Brünben*, és meghívta, hogy további alkudozás végett menne Bétsbe. Az egész szárazon való békekéségnek helyreállhatása eránt való reménység tehát ismét fel kezdett elevenülni, &c. —

Olasz Ország.

Bolognából Decz. 6-kán. Ő Cs. *Herczogsége Eugenius* *Olasz Vice-Király* ma, harang és ágyúzó közben ide érkezett. A' fegyveres seregnek fogja mufráját tartani. Itt nagyon szedik össze a' katonaságot. Mint értettük *Marfchal Massena* a' *Nápolyba* kiszállott *Anglusok* és *Oroszok* ellen folytatja útját. A' *Nápolyi Birodalomnak* alsó részére is kiszállott *Otrantónál* egy hasonló

számú Orosz és Anglus sereg, mint a' Nov. 30-kán indúlt Genuai levelek erőssítik.

Nagy Britannia.

Itt következnek az Oktober 21-kén történt tengeri rettenetes ütközetet előadó Anglus tudósítások:

Londonból Nov. 7-kén. A' mai Udvari Ujságban ilyen level: jöve ki Vice-Admiral *Collingwood*nak a' mi *Kadix* előtt álló hajós sereg' fő vez'rének. Költ az *Euryalus* nevű hajón a' *Trafalgar* fok mellett Oktob. 22-kén: — „

„Éng m a' Vice Admirál *Nelson* halála, ki is a' tsatának vége felé éppen a' győzedelmeskedésnek minutumában múlt ki a' világból, közelez, hogy hivatalom szerént tudósítsam a' tengeri hadi Kancellariát a' következő történetek feől. Oktober 19 kén éjzre varték a' *Kadix* előtt álló és az ellenség mozdulásait figyelmező hajóiak, hogy az egygyesült Fr. és Sp. hajós sereg a' kikötőhelyből kijött légyen. Napnyugoti gyenga szél fúván úgy ítelt *Nelson*, hogy az ellenség a' Középtengerre akar béevezni, a' melyhez képeft azonnal minden vitorlát a' szélnek erasztelve, és egész erejével a' *Gibraltari* tenger szorosá felé sietett. A' mi hajós seregünk 27 Linea hajókból állott. Megérkezvén a' szorosshoz, bizonyossá tettünk Kapitány *Brakwood* által, kinek vigyázósága nagy ditséretet érdemel, hogy az ellenséges hajós sereg ott még addig által nem ment volna. Oktob. 21 kén reggel a' *Trafalgar* nevű foktól napnyugotra valami 7 mértföld távolságra szemünkbe tünt az egész ellenséges sereg, a' mely 18 Frantzia és 15 Spanyol Linea hajókból állott,

szél fútt, és az eső nagyon omlott 's a' jég is esett. Addig iparkodtak tsakugyan hajóink, hogy 13 vagy 14 ellenséges hajót kötelen vontatva jó darabig vezettek napnyugot felé: hanem 23-dikra oly erőt vett a' szél 's a' tenger anyyira kezdett hánykodni, hogy az elfogattatott hajókat egy részint magokra kéntelenítettünk botsáni, a' mellyek a' part felé sietvén gyanitható képpen oda tsapodtak és elfüllyedtek, egy részeket pedig, minekutánna az emberek azokról az Anglus hajóira által hozattak, magunk elsüllyesztetni jónak találtuk, atól tartván, hogy 10 ellenséges hajóknak, a' mellyek a' 21-diki ütközetben leg kevesebb kárt vallottak, 's Kadixba ismét vizfzla menvén most onnét süllyedező hajók segedelmire ismét kiveztenek vala, kezekre vizfzla ne kerülhessenek. A' nagy szélvész miatt azonközben még ezen tzélunkat is behezen érhttük el, noha olyan tanúlt tiztekre biztam végrehatatását, a' kiktől mindent remélhettem. A' Pincz és Neptunus nevű hajóink Kapitányaik szerentsésen elsüllyesztették a' 136 ágyus leg nagyobb hajót, &c. Egy szóval olyan rozfz állapotban vannak minnyájan az elnyert hajók, hogy ha a' szélvész el nem tsendesedik, nem hiszem hogy a' 19 közzül tsak egygyet is elvihessünk magunkal. Én oly bizodalommal vagyok, hogy nékem nem fog hibáult tulajdonittatni az, hogy ilyen környülállások között az ellenséges hajóknak ekképpen való semmivé tettetésekct szükségesnek lenni itéltem. Az ellenséges hajókon 4000 főből álló katonasereg is ült a' *General Contamin* vezérése alatt a' ki a' *Bucentauruson* esett *Villeneuve* Admirállal együtt fogságra. —

„Collingwood.

A Kadixi tengerről Oktob. 28-kán: —
 „Az Oktob. 24-kén küldött második levelemnek elindulásától fogva, olyan kritikus környülállások között valánk, és olyan bajlódásaink voltak, a' melyeneket bajosan próbált valaha valamely hajós sereg. Hajóinkat 24 ikben és 25 ikben a' rettenetes szélvész egészszzen elfzélesztvén, elválasztotta és minden felé széllyel hányta töllök az elleneséges hajókat, a' mellyeket magok után vontattak, a' mellyeknek minekutánna őket Kadix és St. Lucar között még egyfzer öszsze gyűjtetem volna, ismét egész iparkodással elfüllyeztetésekhez fogtam, nem lévén reménségem hogy tsak egyet is megtarthassák közzülök, &c. —

„*Collingwood.*

Londonból Nov. 27-kén. Tegnap ilyen tudósítást küldte a' tengeri hadi Kanczellaria a' Londoni Polgármesterhez: —

„Az *Euryalus* hajó Kapitánya Blackwood, ujj tudósításokkal érkezett-meg ide a' Kadixi tengerről a' fő vezértől Collingwoodtól, a' mellyek Nov. 5 kén költek. Irja egyebek között Collingwood, hogy az ő Felsége hajói közzül a' 21-diki tsatában egy is oda nem lett, 's hogy az ennek alkalmatosságával elfogatott 10 Spanyol és 9 Frantzia Linea hajók közzül, 3 Spanyol és 1 Frantzia hajók tsakugyan megmentődtek ez elsüllyedéstől és Gibraltárba vitették, &c.“ — Ezen 4 hajókon kívül e' szerént, tsak azon négyet tarthattuk még meg a' Kadixi hajós seregből, a' mellyek a' Trafalgari szerentsétlen tsatából megmenekedvén, 's a' Dümanoir vezérlése alatt *Ferrolnál* keresvén menedék helyet, ott a' *Strachan* hajós seregére

találtak, és azzal is megverekedni kéntelenítettvén, attól elfogattattak. —

(Mint hogy ezek a' tudósítások minden Anglus és Német levekben még a' múlt Novemberben kijöttek, és már régítskék, erre nézve a' még ezekhez tartozó nevezetesebb megjegyzéseket, a' Nelson halálának környülállásaival 's az ő egész életeleirásával egyetemben, nem soká egy különös Tódalékban fogjuk megküldeni,)

Londonból Decz. 4-kén. Adm. Collingwood a' ki a' Trafalgari ütközet után Lordságot nyert, a' Kadixi tengerről Angliába haza indított a' vezérlése alatt lévő hajók közzül 16-tot, a' mellyek leg inkább ölfize rontatva lévén igazítatásra van szükségek, 's a' mellyek hozzák a' hadi fogjokat is. Már néhányak megérkeztek ezen hajóink közzüi külömbkülömb kikötőhelyeinkbe.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fr. Admiralis Villeneuve Nov. 29 kén szállván ki Portsmouthhoz nagy tisztelettel fogadtatott. Ez egy 55 esztendőös szép ember, és Anglusnyelven is belzél egy keveset. Az *Euryalus* nevű Eregáton, a' mellyen ide érkezett, nézvén mely jól esznek az Anglusok, így szollott hozzájok: Meg kell vallani, hogy ti a' tsudálkozásig jól viaskodtok: hanem az is igaz, hogy jól is esztek. — A' Gibraltárból és Spanyol országból jött minden leveleink igen ditsérik a' Spanyoloknak ezen alkalmatossággal bizonyított magokviseleteket. A' Nelson halálán való buslakodásokat leg nyilvánosságabb való módon kimútatták. A' Kadixi Kormányozó olyan nemes szívű volt, hogy egy Lord Collingwoodhoz küldött levelét fekete szélű papírosra írta, és fekete viafízal petsételte meg.

Spanyol Ország.

Kadixból Nov. 10-kén. Bár mi veszedelmes lett legyen is a' Frantzia és Spanyol egygyesült's az Anglus hajós seregek között a' múlt Oktob. 21-kén történt tengeri tsata: tsakugyan nem kisebb ditsőffégekre szolgált az az elsőeknek. Egy valóságos bizonyosságát mütatták ők ezen alkalmatossággal eltökéllett bátorságoknak és megrettenthetetlenségeknek. A' Sz. Háromság nevű hajó a' *Victoria* nevű Anglus hajóval 's még néhányakkal egyszeremind viaskodván, minyájokat keményen megrongálta. Az ő fedeléről tétetett az a' lövés ezen alkalmatossággal, a' melly *Nelson* az élők közzül kioltotta; ez a' hajó meg nem adta magát addig, míg úgy öfzfe nem rostátott, hogy az Anglusok azt elfogván el nem vihették, hanem az embereket rolla a' magok hajóikra által vitetni, 's magát a' hajót elsüllyesztetniből tettek. Hasonló eltökéllettséggel védelmezte magát a' *Villeneuve* Admirális hajója a' *Bucentaurus* is mind végig 5 ellenséges hajók ellen; sőt a' mit több, ezt a' *Bucentaurus* is, minekutánna a' Fr. fő vezért arról az Anglusok elvitték 's 150 Anglus hajós legéat arra által küldöttek volna, az azon maradt Frantzia katonák a' szélvélz' támadása után ezektől ismét vízbe vették, 's mártsak nem bémentek volt véle a' Cadixi kikötőhelybe, a' hol az a' vezetőnek tudatlansága miatt fenekre akadván elsüllyedett, hanem az emberek rolla tsakugyan kimenekedtek. Gravina, Alava, Escano, és Cisneros Spanyol Admirálisok, igen ditsőffégesen viselték magokat, és sebeket is kaptak, hanem remélni lehet meggyógyulásokat. Frantzia Adm.

Magon legditaösségesebb viaskodás közben esett el az Algeiras nevű hajón. Mind két rész sok kárt vallott, 's ámbár az Anglusok felette sok kárt tettek is a' Szövetségeseeknek, tsakugyan magok is sokat vesztettek; az a' három Spanyol és egy Frantzia hajó, a' mellyet Gibraltárhoz vittek, olyan rongyos, hogy soha nem fog haszonvehetővé tétettetni. Nelsonon kívül még néhány derék tengeri tisztjeiknek vesztit siratják. Gibraltár volt ezen veszedelmes környülállások között menedék helyek: hanem a' mint halljuk itt, nem sokáig leszen mit egyenek.

A' Spanyol Udvar ezen véres és mind két részről veszedelmes hírnek hallására nem hogy megijedvén hadi készületeinek tétéésekben meghidegedett volna, hanem inkább keltőztette parantsó-latait az elvesztett hajóknak és hajós legényeknek kipótoztatások eránt.

A' *Madridi* Nov. 12-kén költ Udvari Ujjság 7 nagy Anglus Linea hajókat nevez-meg, mint a' mellyek a' 21-diki tsatázás után rész szerént el-üülliyedtek rész szerént az Anglusoktól magoktól mint haszonvehetetlenek felgyujtattak 's felégettettek volna. A' többeket is elő hordja ezen ujjság, hogy melyik mi kárt vallott.

Batava Respublika.

Ö *Fő Hatalmasságok* (így neveztetik mostan a' Batava Respublika Törvényhozó Tanácsa) egy törvént hoztak a' múlt November 26 kán a' melly az 1800 ik esztendőnek 1 ső Januariusá után nem kevés jövedelmet fog hajtani a' Státusnak. Azon-túl minden Batavus kereskedőnek Pá-

tensinek kell lenni, a' mellyért jövedelmihez mér-
sékeltetett adót tartozik fizetni. A' ki 30000 font
theát elád 200 Forintot fizet. Három font ka-
véért és dohányért annyit kell fizetni mint egy
font theáért. A' Bankósok 's egyéb ilyen szinű
kereskedők azon városnak nagyságához vagy ne-
vezetességéhez képeest a' mellyben laknak; fizet-
nek 160 vagy kevesebb Forintokat. Minden Or-
vos Doktor minden Prokurátor fizet a' Szabadsá-
gért 25 Forintot. A' ki porozott fővel akar jár-
ni 5 F.tot és 5 Stüvert tartozik fizetni. Tsak
megstempeliztetett kalapot, kefttyüt, harisnyát
(strümfli), órát, &c, szabad viselni, a' mellyeknek
meg stempeliztetésekért fizetni kell. Hogy az
Ujjságokat, Kalendariumokat, 's egyéb nyomtatvá-
nyokat meg ne kellene stempeliztetni, e' kérdésbe
sem jöhet. — Tsak a' Papi és Tifzttviselő szemé-
lyek vétetnek ki ezen nagy adó alól. Nem sza-
bad sem bált adni sem komediákat jádzani adófi-
zetés nélkül. Annál nagyobb a' neme minden adó-
fizetésnek, mennél népesebb a' város.

Valamelly szoroffan megtiltatott az Anglusok-
kal, éppen oly szoroffan megtiltatott az Albis és
Ems vidékein lévő lakosokkal is a' Hollandiai ke-
reskedés.

Amsterdamból Decz. 10 kén írják, hogy a'
Londonból érkezett levelek szerént már most az
olyan Elzaki Amerikai kereskedő hajókat is mind
elfogdosfák és kikötőhelyekbe vezetik az Anglu-
sok, a' mellyek Hollandia, Spanyol, és Frantziá
országok fele eveznek.